

Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik

Toquinnarusuttunik ikiuineq inuiaqatigiittut qanoq isumaqarfigineripput aamma inuunermik navianartorsiortitsisumik nappaateqartunut tungiuinissamut suliniutit pillugit inerisaanissamut periarfissanik misissueqqissaarnermut nassuiaat

- Toquinnarusuttunik ikiuineq inuunermillu navianartorsiortitsiumik nappaatilinnik tungiuineq pillugu suleqatigiisitamit nalunaarusiaq

Tunuliaqutaasut

Toquinnarusuttunik ikiuineq pillugu suleqatigiissitaliortoqarnissaa 2018-imi Inatsisartut ukiakkut ataatsimiinneranni akuerineqarpoq. Suleqatigiissitap taassuma toquinnarusuttunik ikiuineq inuiaqatigiittut qanoq isumaqarfiginerippot ersersittussaasimavaa aamma inuunermik navianartorsiortitsisumik nappaateqartunut tungiuinissamut suliniutit pillugit inerisaanissamut periarfissanik misissueqqissaartussaasimalluni. UKA2018/57-imi oqaluuserisassap - Demokratiniit oqallisissiap saqqummiunneqartup kingunerisaanik toquinnarusuttunik ikiuineq pillugu oqallittoqarpoq. Oqallinneq tunngavigalugu Inatsisartut suleriaasianni § 36, imm. 4 naapertorlugu Inatsisartut oqaaseqaatissaattut siunnersuut tullinnguuttoq nassiunneqarpoq;

"Oqallisissiatut siunnersuut sammisaq 57 aallaavigalugu perulunnertik aamma ikiorneqarsinnaajunnaarnertik pissutigalugu toquinnarusullutik kissaateqartunut inuiaqatigiittut qanoq isummerfigissallugu kissaateqarnersugut pillugu inersuarmi oqallinneq aallaavigalugu assigiimmik isummersortoqarpoq, suleqatigiissitamik pilersitsisoqassasoq, tamannalu tunngavigalugu Inatsisartut oqaaseqaataanik saqqummiussivunga, tassani Naalackersuisut piumaffigineqassapput attuumassuteqartumut immikkut ilisimasalinnik suleqatigiissitamik pilersitsissasut toquinnarusullutik kissaateqartut ikiorneqartarnissaanik naliliisussat, inuiaqatigiittullu qanoq isummerfigissinnaaneranut suligasuartussanik."

Inatsisartut oqaaseqaatissaattut siunnersuut kingorna Inatsisartuni akuerineqarpoq. Akuersinerup kingunerisaanik toquinnarusuttunik ikiuineq peruluttunillu nipaallisaatitortitsisarneq pillugit suleqatigiissitamik pilersitsisoqarpoq. Suleqatigiissitap suliassai Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliamut tusarniutigineqarsimavoq, ataatsimiititaliaq matumunnga oqaaseqaateqarsimanngilaq. Suliassat nassuiaammut ilanngussatut ilanngunneqarput.

Suleqatigiissitaq

Kattuffiit tullinnguuttut suleqatigiissitami sinniisuutitaqarput;

- Nunatta Nakorsaaneqarfia (Siulittaasoq)
- Kalaallit Nunaanni Nakorsat peqatigiiffiat
- Kalaallit Nunaanni Peqqissaasut Kattuffiat aamma Peqqissaasut ileqqorissaarnermut Siunnersuisoqatigiivi
- Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit
- Neriuffik
- Kalaallit Nunaanni ilagiit
- Kommunit sinnerlugit Kommuneqarfik Sermersooq

Ilaasortat tassaapput; Siulittaasoq Henrik L. Hansen (Nunatta Nakorsaaneqarfia), Alice Petersen (Kalaallit Nunaanni Nakorsat Peqatigiiffiat), Ken Jensen aamma Line Danielsen (Kalaallit Nunaanni Peqqissaasut Kattuffiat), Pauline Olesen (Peqqissaasut ileqqorissaarnermut Siunnersuisoqatigiivi), Vivi Vold (Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit

Siunnersuisoqatigiit), Sofie Petersen (Biskoppi, Kalaallit Nunaanni ilagiit), Birthe Nielsen (Neriuffik), Isabella Schludtman (Kommuneqarfik Sermersooq).
Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik suleqatigiissitamut allatseqarfiuvoq.

Suleqatigiissitami ilaasortat kattuffimmut toqqarneqarfimminnut sinniisuupput. Taamaalilluni nassuiaat manna toquinnarusuttunik ikiuineq pillugu ilaasortat namminneq isumaannik imaqqanngilaq kattuffiilli sinniisuuffigisaasa isumaannik imaqarpoq.

Suleqatigiissitaq toquinnarusuttunik ikiuineri ileqqorissaarnermut tunngasut kiisalu peruluttunik nipaallisaatitortitsisarnermik suliniutinut inerisaatissatut periarfissat pillugit Naalakkersuisunut Inatsisartunullu innersuussuteqassaaq. Suleqatigiissitami pingaarnerpaatut anguniagaasoq tassaavoq;

- ileqqorissaarnissamat tunngatillugu nalornissutit erseqqissarnerisigut inuiaqatigiittut toquinnarusuttunik ikiuineq qanoq isummerfigisinnaanerani ersersitsinissaq.
- peruluttunik nipaallisaatitortitsisarnermik suliniutimut inerisaasinnaanermut periarfissanik misissueqqissaarnissaq.

Aallaqqaasiut

Naalakkersuisut suleqatigiissitamik kattuffinnit arlalinnit sinniisulimmik, inuup inuunerata killiffiinut tamanut tunngasunik suliaqartunik ilaasortalimmik pilersitsisimapput. Suleqatigiissitami peqataasut tassaapput sulinerikkut imaluunniit kajumissutsimik sulinerikkut sammisanut, ileqqorissaarnissaq eqqarsaatigalugu nalornissutaasartunut tunngasunik, inuunerup naggasernissaanut tunngasumik oqallinnermi pilertunik ilisimasallit attuumassutilillu.

Suleqatigiissitami oqallinnerni ilaatigut kulturi, ileqqutoqqat toquinnarusuttunillu ikiuineri aammalu inuunerimik navianartorsiortitsisumik nappaateqartunut tungiuinissamat misilittakkat tunngavigineqarput. Taamaalilluni suleqatigiissitaq nunani allani amerlasuuni kiisalu Canadami Inuit najugaqarfiini toquinnarusuttunik ikiuinerimik inerteqquteqanngitsuni qanoq inissisimasoqarnerani misissuisimavoq.

Nassuiaammi matumani taaguutit pingaarnerit arlallit suleqatigiissitap atorsimavai, immikkoortoq *Taaguutinut nassuiaatit* takuuk. Sammisat toquinnarusuttunik ikiuinerup qinernissaanut aalajangerniarnermut sunniuteqarsinnaasut nassuiaammut ilanngunneqarput. Tassa ilaatigut imaappoq, suliaqarfimmi inatsit atuuttoq kiisalu peruluttunik nipaallisaatitortitsinikkut paaqqinninnermut periarfissat sammineqartut. Nassuiaat sammisamik tamakkiisumik suliaqarnertut isigineqassanngilaq suleqatigiissitamut killissaliussat eqqarsaatigalugit tamatuma piviusorsiorpalaartuunnginnerani nalilerneqarnera pissutigalugu.

Taaguutinut nassuiaatit

Suliassaqarfimmi taaguutit pingaarnert ilaat suleqatigiissitami oqallisigineqartut tullinnguuttumi nassuiarneqarput. Taaguutit tullinnguuttut Nakorsat Peqatigiiffianit¹ lleqqorissaarnermullu Siunnersuisoqatigiinnit² nassuiarneqarput.

Toquinnarusuttunik ikiuineq¹: Toquinnarusuttunik ikiuineq tassaavoq, inuup allap toquinnarusunnermik kissaataa malillugu inuup allap taassuma toqunissaa siunertaralugu suliaqarneq. Taamatullu suliaqarnerup kingunerisaanik napparsimasoq toqussaaq.

Imminut toqunermik ikiuineq²: Imminut toqunermik ikiuineq tassaavoq, inuup allap imminut toqunniarnermik ikiuineq. Toqunissamik kissaateqartoq taannaassaaq assersuutigalugu toqunartunik nakorsaatitornikkut kingullertut iliuseqartussaq. Ikiusoq assersuutigalugu nakorsaatitunik toqunartunik imminut toqunermik atugassanik pissarsisuussaaq.

Piartortup inuunerup sivitsornissaanut nakorsaatitorusunnginneranik nakorsap akuersinera¹: Piartortup inuunerup sivitsornissaanut nakorsaatitorusunnginneranik nakorsap akuersinera tassaavoq, inuunermik sivitsorsaataasumik katsorsaanermik aallartitsinnginneq unitsitsinerluunniit. Nakorsaatitunnginnerup kingunerissavaa napparsimasoq nakorsaatitorsimasuugalaruni siusinnerusukkut toqunissaa. Napparsimanerup kingunerisaanik napparsimasoq toqussaaq.

Marloqiusamik sunniutilik¹: Marloqiusamik sunniutilik tassaavoq, ataasiinnarmik siunertaqarluni napparsimasumik katsorsaaneq (assersuutigalugu nipaallisaatitortitsineq), katsorsaanerulli tamatuma kingunerisinnavaa napparsimasup katsorsarneqarnerata aallartinneqarsimannnginneranit siusinnerusukkut toqunera.

Ilisimajunnaarsaatitortitsilluni nipaallisaaneq¹: Ilisimajunnaarsaatitortitsilluni nipaallisaaneq tassaavoq, anniaatit sakkortuut allatut iliuseqarfigineqarsinnaanngitsut nipaallisarnissaat siunertaralugu ilisimassutsimik annikillisaalluni nakorsaatitortitsineq.

Inuunermik navianartorsiortitsisumik nappaateqartunut tungiuinissamut suliniutit³⁴: Inuunermik navianartorsiortitsisumik nappaateqartunut tungiuinermi suliniutip siunertaraa napparsimasup aamma napparsimasup ilaqtai, inuunermi navianartorsiutitsisumik nappaateqarnermut ajornartorsiutit attuumassuteqarsinnaasut, pitsaallorlugit siusissukkut paasineqarneratigut nipaallisarlugit aamma piaartumik nalilerlugu anniarnermut aamma timikkut, tarnikkut, inuttut atugarisatigut aamma anersaakkut ittunik katsorsaanikkut inuunerup nalinga siuarsarniarlugu.

¹ <https://www.laeger.dk/laegeforeningens-holdning-til-aktiv-doesdshjaelp>.

² <http://www.etiskraad.dk/etiske-temaer/aktiv-doesdshjaelp-og-doeende/temaer-og-begreber-i-debatten-om-aktiv-doesdshjaelp/ord-og-begreber-i-debatten>

³ <https://www.who.int/cancer/palliative/definition/en/>

⁴ Anbefalinger for den palliative indsats, s. 6, Sundhedsstyrelsen, 2017.

Inatsisit

Inuunermik navianartorsiortitsisumik nappaateqartunut tungiuinissaq pillugu maleruagassat Napparsimasut inatsisitigut inissisimanagerat pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 6, 31. maj 2001-imeersumi allassimapput. Inatsimmi tullinguuttut allassimapput:

§ 16. Napparsimasup allaquttussaangitsumik toqujartortup katsorsartinnissaq taamaallaat toqunissamik kinguartitsinnaasoq itigartissinnaavaa.

Imm. 2. Napparsimasoq allaquttussaangitsumik toqujartortoq nammineerluni aalajangiisinnaajunnaarsimappat, peqqissaanermik suliaqartup katsorsartinneq inuunermik sivitsorsaataasoq aallartingitsoorluguluunniit nangeqqinngitsoorsinnaavaa, tak. § 17, imm. 3.

Imm. 3. Napparsimasup allaquttussaangitsumik toqujartortup anniarunnaarsaatit, eqqissisaatit nipaallisaatilluunniit pisinnaavai, napparsimasup qanoq atugaqarneranut pisariaqartut, naak tamakkua toqunissap pilertornerunissaanik kinguneqarsinnaagaluartut.

§ 16 pillugu nassuiaatini ima allassimasoqarpoq:

"Malittarisassamut pingaarnerusumik nassuiaatigineqartoq tassaavoq napparsimasup pissusissamisoortumik ataqqinartumillu toqunissaminut pisinnaatitaanera ataqqineqarnissaa, napparsimasoq allaquttussaangitsumik toqujartortuuppat, tassa toqunissaq ullut sap. akunnerisalu iluanni pissasutut ilimagineqarluinnarpat, naak - nappaatip aallaavianik taassumalu kingunerisinnaasaannik ilisimasat pigineqarlutik atornerqarnerisigut - suliaritinnissamut periarfissaqaraluartoq.

[...]

Napparsimasoq nammineq aalajangiisinnaatitaanermik atuisinnaangippat, assersuutigalugu ilisimanginnermik pissuteqartumik, § 16, imm. 2 peqqinnissamik suliaqartumut periarfissiivoq nakorsaasersuinikkut nalinginnaasumik nalilerneqarpat napparsimasup allaquttussaangitsumik toqujartortup katsorsarnera unitsinneqassasoq, naak tamanna toqunissamik pilertornerulersitsinnaagaluartoq.

Aalajangersakkami imm. 3-mi taamaaqataanik napparsimasup pisinnaasup nakorsaatiniq nipaallisaatiniq pisinnaatitaanera aalajangersarneqarpoq, naak tamatuma pilertornerusumik toqunissaq kingunerisinnaagaluaraa. Tamanna pissusissamisoortumik kinguneqarneqaaqullugu aalajangersakkami akuersissuteqartoqarpat nakorsaq aammattaaq napparsimasunut nakorsaatiniq nipaallisaatiniq tunisinissaminut pisinnaatinneqarpoq, tassami nakorsaq nalinginnaasumik pissaaffeqartussaammat napparsimasup anniaataasa nakorsatut naliliinermit tamarmiusumit isigalugit sapinngisamik killilersimaarneqarnissaannut."

Taamatutaaq inatsimmi tassungalu nassuiaatini erseqqissumik allassimapput, napparsimasoq anniarunnaarsaatini nipaallisaatinilluunniit pisinnaasoq, naak tamakkua toqunissap pilertornerunissaanik kinguneqarsinnaagaluartut. Peruluttunik nipaallisaatitortitsisarnermik neqeroorut erseqqinnerusumik malittarisassaqartinneqanngilaq. Taamaakkaluartoq inatsimmi atuuttumi killiliussat tikillugit annertusisarneqarsinnaavoq. Napparsimasunik sullissinermi najoqqutassat suliassaqarfimmilu periutsit atorlugit Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmi taamaaliortoqarsinnaavoq.

Toquinnarusuttunik ikiuineq

Toquinnarusuttunik ikiuineq inuiaqatigiinniit isigalugu inuiaqatigiittut qanoq isummerfigisinnaaneripput aammalu suliassaqarfimmi taaguutit pingaernerit allat suleqatigiissitap eqqartorsimavai.

Napparsimasut toquinnarusuttut sorliit toquinnarusunnermik kissaataannik ikiorneqassanerannut tunngasunik oqallinnermi pingaartumik aporfiusarsimavoq. Neqeroorut allaqqunneqarsinnaanngitsumik toqujartortunut taamaallaat periarfissatut neqeroorutaasussaanera nassuiaammi tunngavigineqarpoq. Taamaallitutik inuit assersuutigalugu nukillaartooqqasunik, sakkortuumik sianiutiluttunik tarniluttunilluunniit toquinnarusuttunik ikiuinissaq imminut toqunniartunilluunniit ikiuinissaq killilerneqassaaq. Suleqatigiissitarli isumaqarpoq napparsimasut sorliit toquinnarusunnermik ikiorneqarnissamik imminut toqunnissamilluunniit ikiorneqarnissamik pisinnaatitaaffeqarnissaannik killilersuineq imaannaanngitsumik ajornartorsiutaasoq.

Nunami maani inuiaqatigiit Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmi ataatsimut isigalugu akeqanngitsumik katsorsartinnissamut nakorsaatinullu periarfissatsialaqarnerat suleqatigiissitami sammisamik oqallinnermi pingaartinneqarsimavoq. Nunani allani toquinnarusuttunik ikiuinnermik imminut toqunnissamillu ikiuinnermik inerteqquteqarfiunngitsuni tamanna periarfissaanngilaq. Taamaattumik kisitsisit misilittakkallu sanilliukkuminaassinnaapput.

Suleqatigiissitami sulinnermut atatillugu nunani allani aammalu Canadami Inuit najugaqarfigisaanni sammisaq qanoq isumaqarfigineqarnerasoq misissorneqarsimavoq oqallisigineqarlunilu. Canadami, Nunavut-mi *Medical assistance in dying (MAID) (Toquinnarusuttunik nakorsaatini ikiuisarneq)*⁵ 1. juni 2016-imili inerteqqutaajunnaarsimavoq. Misissuinerulli takutippaa naak MAID Canadap ilaani atornerqaraluartoq periarfissaq taanna Nunavut-mi suli atornerqarsimanngitsoq.⁶ MAID Nunavut-mi sooq atornerqannginneranut pissutaasoq nassuiarneqarsinnaasimannigilaq. Canadami toquinnarusuttunik ikiuisarneq pillugu Inuit akornanni oqallittoqarnerani Canadami MAID-ip inerteqqutaajunnaarsinneqarneranut atatillugu Inuit tusaaneqanngitsutut paasineqanngitsutullu misigisimasimapput isumaqarlutillu akerliusoqarnera ilatsiinnarlugu inatsit atuutilersinneqartoq. Taamatutaaq inuiaqatigiinni imminortartut amerlassusaannik akiuiniartuni MAID-ip eqqunneqarnera eqqortuunersoq oqallisigineqarsimavoq. MAID-ip inerteqqutaajunnaarsinneqarneratigut imminortarnerup

⁵Toquinnarusuttunik nakorsaatini ikiuisarneq tassaapput toquinnarusuttunik ikiuineq imminornermillu ikiuineq - <https://www.canada.ca/en/health-canada/services/medical-assistance-dying.html>

⁶ Nunavut-mi Naalakkersuisuni Peqqinnissamut Naalakkersuisoqarfimmit paasissutissat.

aqutissaaneraniq eqqunngitsumik takutitsisinaanera oqallinnermi ilaatigut qitiutinneqarsimavoq.

Suleqatigiissitap kalaallinut atatillugu misilittagai tunngavigalugit suleqatigiissitap isumaqarpoq nunami maani innuttaasunut neqeroorutiniq taama ittunik pisariaqartitsisoqanngitsaq.

Taassuma saniatigut toquinnarusuttunik ikiuisarnerup imminut toqunnissamilluunniit ikiuisarnerup eqqunneqarneratigut assartugalerinikkut ilisimasatigullu kiisalu nuna tamakkerlugu assigiiaartuutitsiniarnerup annertuunik unammilligassaqaalersinaanera suleqatigiissitap erseqqissarpaa. Taakkua saniatigut Nakorsat peqatigiiffiani ilaasortat toquinnarusuttunik ikiuisarnissaat imminut toqunniartunillu ikiuisarnissaat Nakorsat peqatigiiffiata akuerinngikkaa suleqatigiissitap eqqumaffigaa.

Oqallinnerup suliallu ingerlaannarnissaannik Naalakkersuisut kissaateqarpata oqallinnermut innuttaasut ilanngunneqarnissaat pisariaqartoq suleqatigiissitap isumaqarpoq. Toquinnarusuttunik ikiuineq aamma inuunermik navianartorsiortitsisumik nappaateqartunut tunguiinissamut ilisimasat atorlugit taamaasiortoqarsinnaavoq. Tassunga atatillugu inuttaasunut paasissutissat tunngavilersorluagaanissaat, piviusuunissaat oqaatsillu paasiuminartut atorneqarnissaat pingaaruteqarpoq.

Inuunermik navianartorsiortitsisumik nappaateqartunut tunguiinissamik suliniut

Peruluttunik nipaallisaatitortitsisarnermut suliassaqaqfimmil periarfissat suleqatigiissitami oqallisigineqarsimapput misissoqqissaarneqarlutillu. Oqallinnermi ilaatigut Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqaqfimmil peruluttunik nipaallisaatitortitsisarnermik suliniutini periarfissaareersut tunngavigineqarsimapput. Suleqatigiissitami sammisamut nammineq ilisimasat misilittakkallu kiisalu piginnaangorsaaqqiineq aamma inuunermik navianartorsiortitsisumik nappaateqartunut tunguiinissaq pillugit nassuiaatit Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmit suliarineqartut ilanngunneqarsimapput⁷⁸⁹.

Suleqatigiissitap Kalaallit Nunaanni suliassaqaqfiup neqeroorutillu ineriartortinnissaanut periarfissat pitsaasutut nalilerpai. Inuunermik navianartorsiortitsisumik nappaateqartunut tunguiinissamik neqeroorut piosoq naammaginangissorinarpoq. Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqaqfimmil suliassaqaqfimmil immikkut ittunik immikkoortoqannginnera ilaatigut tamatumunnga pissutaavoq. Taakkua saniatigut kommunini aamma Kalaallit Nunanni Peqqinnissaqaqfimmil najoqqutassat periutsillu amigaatigineqarput.

Peruluttunik nipaallisaatitortitsisarnermik piginnaasalinnik sulisussarsiornermik unammilligassat inuunermik navianartorsiortitsisumik nappaateqartnut tunguiinissamut neqeroorutip tamakkiisumik inerisarneqarsimanginneranut pissutaasut ilagigaat

⁷ "Nappaatip piartuutaasup ersiutaanik nipaallisaanermut nassuiaat 2014", Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik.

⁸ "Napparsimasunut inuunermut navianartorsiortitsisumik nappaateqartunut (piartuutaasup ersiutaanik) nipaallisaanissamik piginnaasaasalu kingumut pilersinnissaannut periarfissat", Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik, UKA2015.

⁹ "Kalaallit Nunaanni qitiusumik siunnersuisarfimmik piginnaangorsaaqqisarfimmillu pilersitsisinaaneeq", Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik, UKA2016.

suleqatigiissitap nalilerpaa. Taamaattumik neqeroorutip allilerneratigut allaqqunneqarsinnaanngitsumik toqujartortunut atugassarititanik pitsaanerusunik ataqqinninnerunermillu pilersitsinnaasut nalilerpaa.

Tassunga atatillugu suleqatigiissitap suliassaqaqfimmum ilisimariikkat aallaavigalugit inuiaqatigiinni toquinnarusuttunik ikiuineramik pisariaqartitsisoqarnerisooq kissaateqartoqarnerisoolu pillugit imaluunniit toquinnarusuttunik ikiuineq pillugu oqallinneq inuunermik navianartorsiortitsisumik nappaateqartunut tungiuinissamik neqeroorutip naammaginanginneranik aallaaveqarnerisooq pillugu inaarutaasumik inerniliinissamik periarfissaqarsimanginnera eqqaassallugu pingaaruteqarpoq.

Inuunermik navianartorsiortitsisumik nappaateqartunut tungiuinissamik neqeroorut tamakkiisumik inerisarneqarpat atulersinneqarpallu toquinnarusuttunik ikiuineramik neqeroorummik inuit ikinnerujussuit atuissasut suleqatigiissitaaq isumaqarpoq. Tassunga atatillugu suleqatigiissitap ilaatigut immikkut maluginiarpaa inatsit malillugu¹⁰ pisuni inuup allaqqunneqarsinnaanngitsumik piartornerani nakorsaq pisariaqarpat nipaallisaatitortitsinissamik periarfissaqareertoq, naak tamanna siusinnerusukkut toquneranik kinguneqarsinnaagaluartoq.

Inuunermik navianartorsiortitsisumik nappaateqartunut tungiuinissamut suliassaqaqfiup Naalakkersuisunit isiginiarneqarnerunissaa periarfissaasoq suleqatigiissitap nalilerpaa. Ilaatigut Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqaqfimmu neqeroorutip amigarnera inuit qajannarnerusut toqunissamik ikiorneqarnerannik kinguneqassanngilaq.

Suliassaqaqfiit suliniutillu tullinnguuttut, annertunerusumik suliniuteqartoqarnissaanik periarfissallit suleqatigiissitamit paasineqarsimapput:

- Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqaqfimmu inuunermik navianartorsiortitsisumik nappaateqartunut tungiuinissamut immikkut ittumik immikkoortotaqarfimmik pilersitsineq.
- Napparsimasunik sullissinermi najoqqutassanik periaatsinillu aalajangersimasunik pilersitsineq suliniummillu ataqatigiissumik aaqqissuussineq.
- Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqaqfimmu kommuninilu sulisunik piginnaanngorsaaneq.
- Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqaqfiup kommunillu akornanni suleqatigiinnerunikut assersuutigalugu angerlarsimaffimmu ulloq unnuarlu neqeroorummik pilersitsineq.
- Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqaqfiup aammalu utoqqaat illuisa najugaqarfefarfiisalu kommuninit aqunneqartut akornanni suleqatigiinneruneq.
- Inuunermik navianartorsiortitsisumik nappaateqartunut tungiuinermit qarasaasiakkut nakorsiarnermik neqeroorutit annertusarneqarnerat.
- Napparsimasunut allaqqunneqarsinnaanngitsumik toqujartortunut siusissukkut suliniummik pilersitsineq.
- Innuttaasunut inuunermik navianartorsiortitsisumik nappaateqartunut oqilisaassinissamik periarfissanik pilersitsineq.
- Qanigisaasunut sulinngiffeqartunut periarfissanik atugassarititanillu pitsanngorsaaneq.

---

¹⁰ Napparsimasut inatsisitigut inissisimanerat pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 6, 31. maj 2001-imeersoq

Suleqatigiissitaq suliniutitut siuliani taaneqartunut aningaasalersuinissamut tunngasunik suliaqarsimanngilaq ineriartortitsinissamut periarfissat taamaallaat oqallisigineqarsimallutik.

Toquinnarusuttunik ikiuisarnerup inerteqqutaajunnaarnissaanut tunngatillugu inassutit

Toquinnarusuttunik ikiuisarnermik inerteqqutaajunnaarsitsineq atuutilersitsinerlu suleqatigiissitap tunngavissaqarsorinngilaa. Piartortut peruluttullu Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmi ataatsimut isigalugu akeqanngitsumik katsorsartinnissamut nakorsaatinullu periarfissatsialaqarnerat innuttaasullu periarfissamik taama ittumik annertunerusumik kissaateqannginnerannik isumaqarneq inassutigineqartumi tunngavigineqarput. Taamaattorli inuunermik navianartorsiortitsisumik nappaateqartunut neqeroorut piosoq naammaginangitsutut nalilerneqarpoq. Innuttaasut tamarmik qinngaqqunnaangitsumik inuunerminnik naggasiisarnissaannik innuttaasut qulakkeerinnissinnaanissaannut suliniut annertusisaq anguniagassatut pingaarutilittut isigineqarpoq. Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfik suliaqarsimanngilaq najoqqutassanik periusissanillu inerisaanermik akisussaasusariaqartoq suleqatigiissitaq isumaqarpoq.

Napparsimasut pisinnaatitaaffii pillugit inatsimmik atuuttumik allannguinnissaq suleqatigiissitamit tunngavissineqarsimanngilaq. Napparsimasumut allaqquttussaangitsumik toqjartortumut nipaallisaatitortitsinissamik neqerooruteqarnissaq inatsisitigut periarfisseereersoq suleqatigiissitaq isumaqarpoq. Inatsimmik nutaamik oqallittoqartinnagu atuutilersitsisoqartinnagulu killissaliussat pioreersut tamakkiisumik atorineqartariaqartut suleqatigiissitap inassutigaa.

Toquinnarusuttunik ikiuisarnerup atuutilersinneqaratarsinnaanera pillugu suleqatigiissitami oqallinnermi, toquinnarusuttunik ikiuinerup imminullu toquinnissamut ikiuinerup naleqartitanut tunngaviusunut kulturimullu, kalaallit inuiaqatigiit ineriartortifigisimasaannut ataqatigiissikkuminaannissaat immikkut pingaartinneqarsimavoq.